

Grote of St. Laurenskerk, Rotterdam

Meerjarig onderhoudsplan 2012 t/m 2017

Herziene versie d.d. 28-10-2013

Polderman, Bureau voor Monumenten- en Restauratieadvies

Inleiding

Voor de als rijksmonument beschermde Grote of Sint-Laurenskerk in Rotterdam is begin 2011 een subsidie aangevraagd in het kader van het Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten (BRIM) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Het plan, gedateerd 17 december 2010, betrof het onderhoud in de periode 2012 t/m 2017. Hierop is op 27 juni 2011 door RCE een beschikking afgegeven, met nummer 852447. Het eerste planjaar uit het onderhoudsplan is in 2012 reeds uitgevoerd.

De Stichting Grote of St. Laurenskerk heeft op 20 december 2011 van RCE het bericht ontvangen dat het in 1959 gebouwde transeptorgel is bijgeschreven in het monumentenregister, en daarmee formeel ook tot het beschermde monument behoort. Het betreffende orgel verkeert in een matige staat en is dringend toe aan een restauratie. De stichting verzoekt RCE daarom het lopende brimplan te mogen aanpassen om de orgelrestauratie daarin mee te nemen.

Deze rapportage bevat het aangepaste meerjarig onderhoudsplan voor het kerkgebouw. Ten opzichte van het reeds goedgekeurde plan is de restauratie van het orgel toegevoegd (in 2014). Om de totale kosten niet te laten toenemen worden de werkzaamheden aan het noordelijke schipdak, die gepland stonden in 2016, doorgeschoven naar een volgende planperiode.

Het plan beperkt zich tot de bouwkundige onderdelen van het kerkgebouw, alsmede de losse monumentale interieuronderdelen. De installaties maken geen onderdeel uit van dit plan, alhoewel er wel rekening gehouden zal worden met het reguliere onderhoud daaraan. De kerktoren is eigendom van de gemeente Rotterdam en maakt geen deel uit van dit plan.

Deze rapportage geeft het aangepaste plan voor het noodzakelijke bouwtechnisch herstel van het kerkgebouw weer. Daarnaast wordt ingegaan op de in het kader van regulier onderhoud aan het kerkgebouw uit te voeren werkzaamheden. Een en ander wordt, in overeenstemming met de aan een meerjarig onderhoudsplan te stellen eisen, uiteengezet in de volgende hoofdstukken:

1. Beschrijving van het kerkgebouw pag. 2
2. Overzicht van de huidige bouwtechnische gebreken pag. 4
3. De aanpak van het onderhoud pag. 7

Rotterdam, 28 oktober 2013

1. Beschrijving van het kerkgebouw

De huidige kerk is ontstaan vanaf 1460-1475, toen een vroeg vijftiende eeuwse kerk op de plaats van het huidige koor werd verbonden met de al bestaande toren door de bouw van het huidige schip. Het koor werd daarna vanaf 1488 geheel vernieuwd en vanaf 1497 werd de bouw van het transept gestart. In 1511 schonk de stad de kerk de leien voor het dak en in 1519 werd een aflat ingesteld voor de voltooiing van de kerk, die omstreeks 1525 haar beslag kreeg.

Het kerkgebouw brandde in mei 1940 geheel uit als gevolg van het Duitse bombardement op de stad. Hierbij bleven alleen de buitengevels bewaard. De restauratie werd in 1947 gestart met het herstel van de toren, waarna in de periode 1952-1968 de kerk hersteld werd. In 1981 werd de kerk uitgebreid met een vijftal aanbouwen tegen de noordzijde van het schip, naar ontwerp van architect W.G. Quist. De met donkere natuursteen beklede, kubusvormige gebouwtjes zijn onderling met glaspuien verbonden en staan, op twee verbindingsgangen met glaspuien na, los van de kerk.

De kerk is een laatgotische kruisbasiliek met ingebouwde westtoren en kapellen aan de noord- en zuidzijde van het schip en het koor. Met uitzondering van deze kapellen, die stenen gewelven hebben, is de gehele kerk met houten tongewelven overdekt. De koorsluiting is vijfhoekig met hoge vensters en wordt omzoomd door een lagere, op de zijbeuken aansluitende kooromgang met een ongelijk zadeldak. De beide transeptarmen eindigen in hoge topgevels met natuurstenen (st. Pierre d'Aigle) afdekking en worden geflankeerd door traptorens. Aan de koorzijde hebben de transeptarmen een zijbeuk, welke wordt beëindigd door een zadeldak en een met natuursteen afgedekte topgevel. Aan weerszijden van het schip en het koor zijn er eveneens zijbeuken met zadeldaken en met natuursteen afgedekte topgevels, waartegen zich onder een aangekapt lessenaarsdak de kapellen bevinden. Ter plaatse van de kruising van het transept-, schip- en koordak bevindt zich een met lood beklede vieringtoren met luidklokje.

De gevels van het kerkgebouw zijn opgetrokken in baksteen metselwerk in kruisverband. Het formaat van de steen is wisselend, maar meet overwegend 18-19 x 9-9,5 x 5,5 cm. De gevels zijn geleed met plint- en waterlijsten en spekbanden van diverse soorten kalksteen. In vrijwel alle gevels zijn vensters met glas-in-loodinvulling, gevat in kalkstenen zij- en middenmontants en traceringen.

De dagkanten en afzaten zijn eveneens in kalksteen uitgevoerd. Alle steunberen zijn opgebouwd uit baksteen metselwerk, met kalkstenen hoekblokken, speklagen en een zadelvormige afdekking met aan de voorzijde een driepasboogvormig motief. Alle gevels, met uitzondering van de topgevels, worden beëindigd door een op bogen overkraagde omgang met kalkstenen balustrade, die bij de restauratie na de Tweede Wereldoorlog is gereconstrueerd naar oude afbeeldingen.

De kapconstructies van het kerkgebouw zijn na de verwoesting in de Tweede Wereldoorlog bij de restauratie gereconstrueerd in eiken en worden gedragen door trekbalken met muurstijlen, korbelen, sleutelstukken en kalven. Alle daken zijn met Port Madox leien van 18-21 x 31 cm in een gehaakte Maasdekking afgewerkt. De nokken, hoekkepers en kilgoten zijn uitgevoerd in lood. De hemelwaterafvoeren en goten zijn uitgevoerd in koper, met uitzondering van de goten achter de balustraden, die met een bitumineuze EPDM-dakbedekking zijn bekleed.

Vrijwel het gehele interieur van de kerk is bij de brand van 1940 verloren gegaan. Alle natuurstenen onderdelen werden vernieuwd in Portlandstone en een Franse kalksteen, uit de omgeving van Bravilliers. Behoudens de natuurstenen onderdelen zijn alle muren van de kerk aan de binnenzijde gestukadoord. De vloer bestaat uit travertin tegels op een betonnen onderconstructie, waaronder een kruipruimte aanwezig is. Tussen het middenschip en de

zijbeuken bevinden zich natuurstenen zuilen met koolbladkapitelen met dubbele bladkransen. Boven de scheibogen van het schip, de transepten en het koor bevindt een triforium. De halfzuilen tussen de kapitelen van het schip bevatten figuraal gehakt beeldhouwwerk, dat na de oorlog is gereconstrueerd naar oude afgietsels. De blankhouten tongewelven zijn gedecoreerd met bloemmotieven. De muurstijlen in het schip en het koor worden ondersteund door natuursteen colonettes en in het transept door consoles. Voor de bereikbaarheid van de diverse bekappingen liggen er over de trekbalen houten loopbruggen.

Van het in 1711-1715 door F. van Douwen en Quirijn de Visser vervaardigde koorhek van wit en rood geaderd marmer en geel koper resteren thans een opengewerkte marmeren latei en de koperen hekken, die nu in de koorluiting zijn geplaatst. Een modern, in samenhang met de beide kansels ontworpen hekwerk vormt de aansluitende afscheiding tussen het koor en de zijbeuken. In het transept zijn drie bij de brand zwaar beschadigde, maar thans gerestaureerde grafmonumenten aanwezig voor de zeehelden Witte de With, Egbert Kortenaer en Johan van Bakel. In het zuidertransept bevindt zich een orgel uit 1959 van de Deense firma Marcussen in een omkasting uit 1540, afkomstig uit de Hervormde kerk in Schoonhoven. Het grote orgel, geplaatst in een historiserende kast, is na de oorlog vervaardigd, eveneens door Marcussen.

Redegevende beschrijving van het monument bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Grote- of St. Laurenskerk. Laat-gotische kruisbasiliek, kooromgang en kapellen tegen de zijbeuken en het rechte gedeelte van de kooromgang. Houten overwelling, met uitzondering van de kapellen, die stenen kruisribgewelven dragen. Geheel uitgebrand mei 1940; restauratie 1951-1968. Tot de inventaris behoren: het koperen hekwerk van het in 1711-1715 vervaardigde koorhek, thans opgesteld tussen de koorpijlers; een renaissance-orgelkas, circa 1540, afkomstig uit de Herv. Kerk te Schoonhoven, in de zuidelijke transeptarm. In deze orgelkas een drieklaviers instrument met vrij pedaal, gemaakt in 1959 door de firma Marcussen uit Denemarken; grafmonument voor admiraal Kortenaer (1665), van Brakel (1690) en Witte de With (1658). In het koor een vroeg 18e eeuwse orgelkas met nieuwe onderkas. Hierin een nieuw instrument dat buiten de bescherming valt.

Onderhoudsgeschiedenis

Voor de kerk zijn van 1990-1999 en 2000-2009 meerjarige onderhoudsplannen opgesteld en uitgevoerd onder leiding van Bouwkundig Bureau Bakker te Pijnacker. In het kader van het laatste plan zijn benevens kleinere reparaties en regulier werk onder andere uitgevoerd:

- 2001: herstellen van lei- en loodwerken van de dakkapellen.
- 2002: het herstellen van een gebroken trekbal in de kap van de zuidelijke zijbeuk, naast de
- toren; het uitvoeren van voegwerk in de noordgevels.
- 2002-2007: het in diverse fasen aanbrengen van beschermde beglazing.
- 2003: het vervangen van 4 staartstukken, 4 hogels, 3 kruisbloemen en 1 beeld van de
- natuurstenen gevelafdekking van het noord- en zuidtransept door Portlandstone.
- 2004: behandeling van de kappen tegen actieve aantasting door spinthoutkever.
- 2005: schilderwerk en herstel voegwerk kooromgang.
- 2006: aanbrengen inspectieverlichting in de kapruimten.
- 2006-2007: het verdekken van de leien van het dak van de noordelijke zijbeuk en het aanbrengen van ladderhaken op dit dak.
- 2008: opnieuw aansluiten riolering kerk op hoofdriool
- 2009/2010: schilderwerk, bekleding goten achter balustraden met EPDM, aanbrengen valbeveiliging langs loopbruggen.

- 2012 (in het kader van het lopende brimplan): uitsluitend regulier onderhoud.

2. Een overzicht van de bouwtechnische gebreken

Voor een exacte lokalisering van alle hier vermelde bouwtechnische gebreken wordt verwezen naar de als bijlage bij deze rapportage gevoegde tekeningen. De bouwtechnische kwaliteit van het kerkgebouw is over het geheel genomen goed. Dit is een gevolg van het feit dat er geregeld onderhoud wordt uitgevoerd.

Het metsel- en voegwerk van de gevels

Het voegwerk van de kerk is uitgevoerd met een knipvoeg. In het kader van de voorgaande onderhoudsplannen is het voegwerk van de gevels grondig nagelopen en hersteld. Desalniettemin is er rondom de kerk plaatselijk sprake van uitgevallen voegwerk (afb. 1). In veel gevallen speelt dit langs het maaiveld, waar het beschadigd is door opspattend water, maar ook door wildplassen. Her en der komen in de gevels verpoederde bakstenen voor (afb. 2). Plaatselijk komen ook enige lichte zettingsscheuren voor: in de kopgevel van de zijbeuk van het noordtransept (gevel 12), in de hoek tussen de kooromgang en de zijbeuk van het zuidtransept (gevel 24-25) en in de kopgevel van de zijbeuk van het zuidtransept (gevel 26). In de kopgevel van de zuiderzijbeuk (gevel 37) zijn enkele wat forsere scheuren (afb. 3). In de gevels van de kooromgang komen enkele roestende, oude pennen en andere bevestigingsmiddelen voor, die schade (kunnen) veroorzaken aan het metselwerk.

Natuursteen gevelelementen

Ook het voegwerk van de natuurstenen plint van de gevels van de kooromgang is langs het maaiveld op diverse plaatsen uitgespoeld. Verspreid komt enig uitgevallen voegwerk voor tussen de natuurstenen delen van de steunberen. Het voegwerk van de topgevelafdekkingen, waterlijsten en steunbeerafdekkingen is sterk aan weersinvloeden onderhevig en moet nagelopen en waar nodig hersteld worden. Hetzelfde geldt voor de hardstenen stoepen en trappen ter plaatse van de ingangen rondom beide transepten. Van de topgevel van de zijbeuk van het noordtransept is één element in de lengterichting gescheurd (afb. 4). De topgevelafdekking van het zuidtransept moet grondig worden nagezien en er moet rekening gehouden worden met het vervangen van diverse elementen, aangezien bij het aan het noordtransept uitgevoerde onderhoud in 2003 bleek dat diverse delen van de afdekking hier schade vertoonden, waardoor er gevaar voor vallend gesteente was. In de zuidgevel van het schip zijn enkele delen van de plintlijst gebroken (afb. 5). Ook is hier de waterlijst onder de afzaat van één van de ramen losgescheurd (afb. 6). In de koorsluiting zijn enkele delen van de waterlijsten onder de afzaten licht beschadigd. In de zuidgevel van het koor is één van de afzaten onder de ramen beschadigd. In de oostelijke gevel van de koorsluiting zijn twee natuurstenen plaquettes met plexiglas beschermd; het plexiglas is echter beschadigd en sterk vergeeld.

De gevelopeningen

De deuren en luiken zijn overwegend in goede staat. Alleen de deur in de noordwestelijke traptoren is aan de onderzijde licht ingerot. De loodaansluitingen op de kozijnstijlen van de deuren in de traptoren en de dakkapellen staan op veel plaatsen open, doordat de kit daarop verdroogd en uitgevallen is (afb. 7). Het schilderwerk is laatstelijk uitgevoerd in 2009. De natuurstenen montants en traceringen van de vensters zijn in goede staat. Het glas-in-lood, dat wordt beschermd door voorzetbeglazing is overwegend in goede staat. In het raam in het noordtransept zijn diverse van de voorzetramen beschadigd door vandalisme, evenals in enkele vensters in de kooromgang en in de zuidgevel van het schip (afb. 8). De hoge ramen in de zijgevels van het schip en het koor zijn als enige niet voorzien van beschermende beglazing. In de schipramen zijn er diverse gebroken ruitjes en losse verbindingen in de glas-in-loodramen die moeten worden hersteld (afb. 9). Deze ramen en afzaten zijn sterk vervuild door de uitwerpselen van duiven. Om dit te voorkomen zullen

nylon netten in de dagkanten worden gespannen. De vensteropeningen van de traptorens zijn sterk vervuild door nestmateriaal en uitwerpselen van vogels. Het schoonmaken hiervan dient met beschermende maatregelen in de vorm van P3-maskers te worden uitgevoerd. Daartoe moeten de achterzetramen in het interieur van de traptorens tijdelijk gedemonteerd worden.

IJzerwerken

De gevelankers rondom de kerk zijn plaatselijk licht door corrosie aangetast. De ankers in de hoge gevels van het koor zijn echter sterk gecorrodeerd. Ook is de bekroning van het koor roestig. Het ijzerwerk van de balustrades en de gehengen van de deuren en dakkapelluiken is in goede staat.

Goten en hemelwaterafvoeren

De koperen zakgoten tussen de zijbeuken en de middenbeuk van het schip en het koor zijn gevoelig voor lekkage door verstopping van de gootdoorvoeren, ten gevolge van zich hier ophopende vervuiling (afb. 10). Om deze schoon te maken, na te lopen en waar nodig te herstellen moeten de sneeuwroosters uitgenomen worden. In de goten van het schip en het transept zijn enkele neopreen expansiestukken aanwezig, die geregeld vernieuwd moeten worden om lekkage door droogtescheuren te voorkomen. In het noordtransept vertonen de goten op enkele plaatsen lekkages, die d.m.v. noodreparatie hersteld zijn in afwachting van een definitief herstel.

Ook de Keulse goten door de kap van de kooromgang en de zijbeuken van het koor zijn gevoelig voor verstoppingen. De goten aan de oostelijke zijde van de kerk moeten sowieso met grote regelmaat worden schoongemaakt, omdat ze vaak verstoppert door plastic zakken, door de wind meegevoerd van de hier twee maal per week gehouden markt. De loden kilgoten van het schipdak aan de westzijde vertonen beschadigingen en het lood is enigszins gecorrodeerd (afb. 11). In de kapruimte is zichtbaar dat deze kilgoten lekkage geven. De vergaarbakken zijn afgedekt met fijnmazige roosters, om ophoping van vuil en verstopping van de bakken te voorkomen. Op deze roosters ligt bij diverse bakken nu wel erg veel vuil, zodat het noodzakelijk is deze met behulp van een hoogwerker schoon te maken. De aansluiting van de vergaarbak van de noordoostelijke traptoren op de hemelwaterafvoer is lek. De hemelwaterafvoer is gedeukt. Rondom de kerk komen nog diverse andere, door vandalisme beschadigde hemelwaterafvoeren voor, maar verder zijn deze koperen afvoeren in goede staat. Wel zijn op diverse plaatsen de koperen stroppen, waarmee de afvoeren op de gevels bevestigd zijn, losgeraakt (afb. 12).

Loodwerken

De loodbekleding van de traptorens, de vieringtoren en het voetlood, muurlood en de loden nokbekleding van de hellende daken zijn overwegend in goede staat. Het lood van de kilgoten van het schip is echter verouderd en op meerdere plaatsen doorgesleten. Ter plaatse van de zuiderzijbeuk is het muurlood in aansluiting met de westgevel los. Het muurlood van de zakgoot tussen het koor en het dak van de kooromgang is aan de noordelijke zijde los. Het muurlood tussen de goot om de kooromgang, in aansluiting met de natuurstenen balustrade, is verouderd, los en gescheurd (afb. 13). Het noklood van het dak van de kooromgang (dak VII) is gescheurd (afb. 14).

De afzaten van de hogen ramen in het schip en het koor zijn afgewerkt met lood, dat uitzakt en scheurt. Eén van de afdekkingen van de afzaten aan de zuidgevel van het koor is in de voorgaande onderhoudsperiode als proef vervangen in koper (afb. 15), maar alle overige afzaten moeten nog uitgevoerd worden. De aansluitingen van het lood op de montants van de ramen staan op diverse plaatsen open (afb. 16).

Kapconstructies en dakbedekkingen

De kapconstructies zijn laatstelijk in 2004 behandeld tegen actieve houtaantasters. Op dit moment zijn er geen sporen dat er actieve houtaantasting plaatsvindt; wel is er enige twijfel

over een van de standvinken in de zuidarm van het transept, waarin enige aantasting zichtbaar is. De eiken kapconstructies zijn verder in goede staat (afb. 17). De leien in Maasdekking zijn met koperen haken bevestigd op het dakbeschot (afb. 18). Omdat de haken door corrosie slijten, zullen ze ombuigen of afbreken, waardoor de leien kunnen losraken. Op de meeste dakvlakken ontstaat hierdoor met regelmaat schade, die steeds zo snel mogelijk hersteld wordt. De leien op de westelijke dakvlakken van het transept (IX en X west), de noordelijke zijbeuk van het koor (III) en de noordelijke zijbeuk van het schip (dak I) zijn in de voorgaande onderhoudsperioden reeds verdekt, met gebruikmaking van RVS leihaken. Deze daken zijn op bijgevoegde figuur rood gemarkeerd. Op de verdekte daken zijn alle benodigde ladderhaken aangebracht ten behoeve van inspectie en onderhoud. Op de nog niet-verdekte daken zijn wel enige haken aanwezig, maar onvoldoende om volgens de richtlijnen van Monumentenwacht hiervan veilig gebruik te kunnen maken om het hele dak te inspecteren en te onderhouden. Op de hoge daken van het schip, koor en transept ontbreken bijvoorbeeld de bovenste rijen haken nog (afb. 19). Op de daken van de zuidelijke zijbeuk van het koor en de zuidelijke zijbeuk van het schip zijn (met uitzondering van rondom de dakkapellen) nog helemaal geen ladderhaken aanwezig. De lei-, lood- en koperwerken van de dakkapellen zijn in de laatste onderhoudsperiode geheel nagelopen en waar nodig hersteld of vervangen, zodat deze thans in goede staat verkeren.

Interieur

De betonconstructies en de vloer zijn in goede staat, maar plaatselijk zijn enkele van de travertijn vloertegels gescheurd. Het metselwerk van de binnengevels is over het algemeen in goede staat, maar in de transeptarmen en in de zijbeuken aan de transepten zijn enige zettingsscheuren aanwezig. Het stucwerk is hier beschadigd (afb. 20). Het stucwerk vertoont rondom de kerk plaatselijk kleine beschadigingen en losse delen. Ook is het op diverse plaatsen sterk vervuild door stof en spinrag of (oude) lekkages, zoals dat bijvoorbeeld sterk het geval is in de zijbeuk naast het zuidtransept (afb. 21). Door een lekkage van de zakgoot tussen de zuidbeuk en het middenschip is het natuursteen van twee pijlers vervuild en verkleurd. Dit illustreert het belang van het voorkomen van lekkages. De lekkages van de betreffende zakgoot worden veroorzaakt door het losraken van de soldeerverbindingen in overlooppijpjes tussen de zakgoot en de inpandige hemelwaterafvoer (afb. 22).

Veiligheid inspectie en onderhoud interieur

De kapruimten zijn goed voor inspectie bereikbaar via loopbruggen over de trek balken van het middenschip, de zijbeuken, het transept en de kooromgang. De loopbruggen in de lengterichting van de kerk zijn slechts aan één zijde van een balustrade voorzien. Ter plaatse van het middenschip en het transept zijn aan de andere zijde stalen roosters tussen de loopbrug en het gewelf geplaatst, zodat deze veel gebruikte loopbruggen veilig toegankelijk zijn. Ter plaatse van de andere loopbruggen ontbreken deze nog; hieraan zal echter in deze planperiode nog niets worden gedaan.

Ter plaatse van de over de trek balken lopende oversteekmogelijkheden tussen de loopbruggen zijn wel aan weerszijden balustraden aanwezig. Hier ontbreekt echter de conform de Arbo-wetgeving verplichte onderste regel (kantplank). Deze zal aangebracht worden. Boven de gewelven zijn eveneens loopbruggen aanwezig, maar deze zijn slechts aan één zijde van een balustrade voorzien. Er zal in deze planperiode nog niets worden gedaan om dit te verbeteren.

Installaties

De bliksemafleiderinstallatie van de kerk is visueel in redelijke staat. Ter plaatse van de grondleidingen zijn beschermende kappen gemonteerd, die aan de zuidzijde van het koor beschadigd zijn (afb. 23). Het functioneren van de beveiliging valt buiten de strekking van deze rapportage, maar wordt jaarlijks door de installateur gemeten en gekeurd.

De elektrische installaties van de kerk zijn in de afgelopen onderhoudsperiode ingrijpend nagezien en verbeterd, zodat deze thans nagenoeg geheel in goede staat verkeren. Ook de

nood- en transparantverlichting zijn in goede staat. De overige blusmiddelen, waaronder de brandslanghaspels, poederblussers en sprinklerinstallatie worden jaarlijks gekeurd. De stalen buisleidingen van de sprinklerinstallatie zijn enigszins gecorrodeerd.

Transeptorgel

Het transeptorgel verkeert in een matige staat doordat vervuiling en gebruiksslijtage de verschillende onderdelen van het orgel hebben aangetast. De vervuiling betreft voornamelijk stof en gruis dat zich door het vergaan van afdichtingen en afdekkingen in het binnenwerk van het orgel heeft kunnen bereiken. Door het bedienen van het orgel zijn de bewegende delen gesleten en is speling ontstaan op de trekdraden. De sterk verouderde windmachine kan niet meer voor voldoende luchtaanvoer zorgen, ook zijn inmiddels diverse pijpen uitgezakt. Door vocht is in het orgel schimmel op het houtwerk ontstaan en zijn metalen onderdelen gaan corroderen. De gebreken die zijn ontstaan hebben tot gevolg gehad dat de klank van het orgel mat en dof geworden is. Voor een uitgebreide beschrijving van de technische staat van het orgel wordt verwezen naar de notitie van A. Bergwerff in bijlage 3.

3. De aanpak van het onderhoud

○ Jaar 1 en 2 (2012 en 2013):

Deze planjaren zijn inmiddels uitgevoerd. Gelet op de onzekerheid over de financiering van de noodzakelijke orgelrestauratie is hierbij alleen het reguliere onderhoud uitgevoerd: de jaarlijkse inspecties en keuringen alsmede het nalopen en waar nodig herstellen van muurlod, goten, hemelwaterafvoeren en dakbedekkingen.

○ Jaar 3 (2014):

Het jaar 2014 zal in het teken staan van het groot onderhoud dat aan het transeptorgel wordt uitgevoerd. Het betreft hier het vastleggen en demonteren van het orgel, herstel van de orgelkasten en het orgel zelf, en het vervangen van de windmachine en het opnieuw opbouwen en stemmen van het orgel. Daarnaast zal in het interieur van de kerk het stucwerk ter plaatse van vervuiling door lekkage schoongemaakt worden en losse delen en scheuren worden hersteld. Tot slot wordt het schilderwerk van de gevelankers uitgevoerd.

○ Jaar 4 (2015):

In 2015 zal er herstel plaatsvinden aan een aantal gevels. Het betreft hier het nalopen en herstellen van het metsel- en voegwerk van gevels 9 t/m 16 en 41 t/m 49 alsmede het hardsteen van gevels 8 t/m 11 en gevel 40. In dit jaar worden verder achtereenvolgens de leien van de koorluiting (dakvlak XI-oostzijde) en het dak van de kooromgang (VII) verdekt, waarbij het in zeer slechte staat verkerende nok-, voet- en indeklood wordt vernieuwd.

○ Jaar 5 (2016):

In dit jaar zullen de afzaten van de vensters van het schip van een nieuwe koperafdekking worden voorzien. Er zal tevens herstel plaatsvinden aan een aantal gevels, het betreft hier het nalopen en herstellen van het metselwerk van gevels 17 t/m 21. Op gevel 41 & 49 zullen de gevelankers ontroest en geconserveerd worden alsmede ook de bekroning van dak XI. Verspreid zal er herstel van plint- en waterlijsten plaatsvinden. In gevels 38, 41, 49 & 52 zullen nylon netten in de vensteropeningen worden aangebracht om de overlast van duiven te beteugelen.

○ Jaar 6 (2017):

In 2017 zal er herstelwerk uitgevoerd worden aan het metsel- en voegwerk van gevels 1 t/m 8, 22 t/m 39, 51 & 52. De loopbruggen over de trek balken onder de gewelven van de kerk worden voorzien van een onderste kantplank. In dit jaar zullen tevens daken IX, X, VIII & noordzijde worden verdekt waarbij ook het loodwerk wordt vervangen. Tot slot wordt het schilderwerk van de houten en ijzeren onderdelen van de kerk uitgevoerd.

Ieder jaar wordt daarnaast het jaarlijks terugkerende onderhoud aan het kerkgebouw uitgevoerd:

inspectie van de leien daken, en het schoonmaken van de goten en hemelwaterafvoeren, inspectie bliksemafleidingsinstallatie en inspectie van de brandveiligheidsvoorzieningen, waaronder nood- en transparantverlichting, brandblusmiddelen en sprinklerinstallatie.